

1. DE QUÈ SERVEIX L'ESCOLA...? ALGUNES DE LES IDEOLOGIES CONTRÀRIES A L'ESTRUCTURA ESCOLAR

1.1. L'escola de la «vida» contrària a l'escola «estructurada»

D'una manera prou sintetitzada, tot i que metodològicament estructurada, esbatano aquí la concepció ideològica d'alguns sistemes que s'han oposat o dissentit respecte de l'escola tradicional, sigui perquè el professorat ha estat concebut com un manipulador de l'alumne/a, sigui pel tipus d'una estructura piramidal en el desplegament de continguts establerts i allunyats de la vida, bé en procediments metodològics antiquats i maneres de procedir radicals basats en reglaments, així com la ingerència de poders d'índole ideològica, estatal, política, racial, religiosa. Fins i tot, de forces aportades pels propis mitjans de comunicació social.

En definitiva, podríem resumir aquest malestar contra l'escola tradicional aportant el llibre d'Edmond Gilliard, el títol del qual pot servir-nos d'enunciat introductor i de conclusió pertinent: «L'École contre la Vie».

1.2. Algunes ideologies / teories radicals sobre la impugnació de l'escola tradicional

- Herbert Marcuse i la seva reacció contra tota opressió cultural. L'home, esclau de les estructures que l'engabien i del consum que l'encadena, esdevé imprescindible que sigui alliberat a través de la pròpia llibertat. La veritable educació és la que prové de la natura i lluny de la ciutat tecnificada. Obres imprescindibles que proposo aquí: «L'home unidimensional», «Ensayo sobre la liberación», «Eros y civilización» i «La tolerancia represiva».
- Paul Goodman i l'educació progressiva com a reacció contra la institució bloquejadora. L'escola sense parets, reaccions, normes o programes. L'escola progressiva es la vida. Obres importants: «Problemas de la juventud y la sociedad organizada», així com «La deseducación obligatoria».
- Ivan Illich amb les seves tesis al redós de l'escola tradicional: injustícia, uniformitat, desigualtat, burocràcia, obligatorietat, Les idees al redós de la institució escolar i la seva impugnació sistemàtica es poden trobar en les seves obres «La convivencia» i també en «La sociedad desescolarizada».
- Paolo Freire i l'aportació de la pedagogia de l'alliberament. Sense rebutjar l'escola, malgrat que sigui bancària (transmissora de dipòsits culturals i morals), l'important és prendre consciència de les possibilitats col·lectives i obrir-se a la manera d'escola deambulant per arribar a tota la societat. «Pedagogía del oprimido» a més de «La educación como práctica de la libertad» són, per a la comprensió del tema, les obres més importants.
- Marshall Mac Luhan apareix com el propulsor de «l'aula sense murs». És a dir, l'aula vertadera és la pròpia vida. Es tracta d'una escola oberta, sense reglaments, horaris, exigències. Importants obres de l'autor: «La Galaxia de Guttmberg», «Guerra y paz en la aldea global»... i articles com «El aula sin muros»...

- [Alexander Sutherland Neill](#) i els principis fonamentals de [l'Escola experimental de Summerhill](#): la llibertat, l'auto responsabilitat i l'autoregulació, el valor del grup, l'activitat espontània, el rebuig als programes, la relació democràtica vers la concepció vertical de la relació educativa. És una escola agradable que educa per a la llibertat com es pot comprovar en: [«Hablando sobre Summrhill»](#) i [«Summerhill: un punto de vista radical sobre la educación de los niños»](#).
- [Jiddu Krishnamurti](#) de signe literari-poètic-social. Vàries [obres](#) de l'autor.
- [Edmond Gilliard](#) d'orientació crítica. [«La Escuela contra la vida»](#). Reflexions.
- [Erich Fromm](#) de significació social. Obra important: [«El miedo a la libertad»](#).
- [Everett Reimer](#) de rumb radical, sobretot amb [«La Escuela ha muerto»](#).
- [Theodore Roszak](#) un reaccionari amb [«El nacimiento de una contracultura»](#).
- [W. Kenneth Richmond](#) avisa sobre l'era tecnològica. [Obres](#) de l'autor.

1.3. Un recorregut per entre diversos pedagogs de «l'Escola nova o moderna»

En aquest apartat s'inclou un conjunt de tendències educatives, amb denominacions diverses, que tenen un comú denominador progressista i que poden agrupar-se sota el nom de [«L'Escola nova o moderna»](#), un corrent pedagògic versus [«L'Escola tradicional»](#) que, amb aportacions diverses, engloba pensadors o pedagogs com:

- **Representants significatius de l'Escola Nova o Moderna:**

[Jean-Jacques Rousseau](#), [Johann Heinrich Pestalozzi](#), [León Tolstoi](#), [Jonh Dewey](#), [Maria Montessori](#), [Roger Cousinet](#), [Célestin Freinet](#), [Jean Piaget](#), [Eduard Claparede](#), [Ovidio Decroly](#)...

- **Representants catalans de l'Escola Nova o Moderna:**

[L'Escola Nova a Catalunya](#), i representants catalans significatius com: [Pau Vila](#), [Joan Palau](#), [Manuel Ainaud](#), [Eladi Homs](#), [Frederic Godàs](#), [Alexandre Galí](#), [Silvestre Santaló](#), [Joan Bardina](#), [Pere Vergés](#), [Rosa Sensat](#), [Francesc Farré i Guàrdia](#)...